

FOLK OG LAND

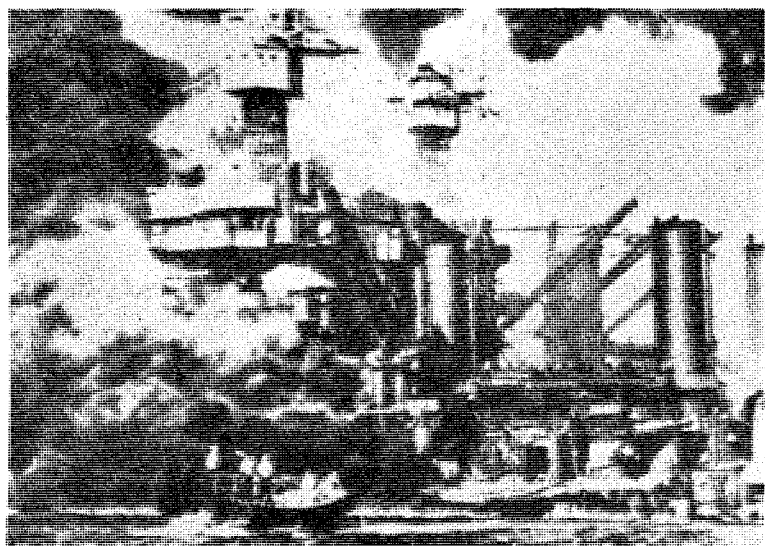
Nr. 23 — 9. ARGANG

LØRDAG 6. AUGUST 1960

LØSSALG 65 ØRE

SKJENDSELENS DAG FOR USA

Father Ginder forteller om da Roosevelt brakte Amerika inn i verdenskrigen

I Pearl Harbor ofret Roosevelt 3 000 amerikanere for å få sin krig.

Vi bragte i siste nummer en kronikk av Father Ginder, en av de uforferdede og frittalende amerikanere, som ikke vil at fremtiden skal bygges på løgn og fanteri. Idag bringer vi en ny, hvor forfatteren slår fast den uhyggelige skyld som hviler på president Roosevelt ved at han ofret 3 000 amerikanske sjøfolks liv i Pearl Harbor for å få trukket USA inn i krigen. Også denne kronikk er tatt fra «Our Sunday Visitor». Kronikken har sin spesielle interesse fordi president Eisenhower begrunnet de amerikanske flyvninger over russisk område med at man måtte skaffe seg opplysninger slik at en ikke påny opplevet et slikt overraskende angrep som Pearl Harbor. Father Ginder klarlegger her hvor lite overraskende dette angrep var og hvor dårlig valgt Eisenhowers eksempel var.

Forrige mandag mintes jeg under messen og i gudstjenesten spesielt de 3 000 amerikanske gutter som for 18 år siden ble drept ved Pearl Harbor. — Ettersom sinnene faller til ro og upartisk forståelse får overtaket, blir det mer og mer klart at de ikke hadde behovd å dø. Ekspert etter ekspert har stått fram i vitneboksen for å bevitne at nedslaktningen var tatt med i beregningen på forhånd og brukt som et middel, til å oppnå et forønsket resultat. Disse guttene ble «ofret» på samme måte som infanteriregimentet på Porkchophøyden i Korea.

amerikanske styrker på Filippinene og til britene, forat ikke Pearl Harbors officerer på egen hånd skulle kunne løse de japanske kodemeldinger og ta skritt til å forsvare seg mot angrepet — skritt, som etter hva Lord forteller oss, ville ha vært tilstrekkelige til å ha avverget angrepet. Dr. Charles A. Beard's «President Roosevelt and the Coming of the War», 1941 (Yale 1948) viser oss den fulle politiske og diplomatiske bakgrunn for Pearl Harbor.

Admiral Kimmel som var flåtesjef ved Pearl Harbor i

1941 lever nu tilbaketrukket i Connecticut. Hans bok «Admiral Kimmel's Story» (Regnery 1957) gir fullgodt bevis for at Washington systematisk holdt tilbake fra Hawais myndigheter informasjonen som ville ha avverget det japanske angrepet.

«The FBI Story» av Don Whitehead (Random House 1957) inneholder et avslørende kapittel «Espionage Limited», som omhandler hvorledes FBI-agentene i Pearl ble forhindret i å motta og løse japanske meldinger som ville ha advart Kimmel og Short i rimelig tid til å avverge det japanske angrepet.

Wedemeyer Reports! (Holt 1958) sier det like ut i første kapittel. «Roosevelt's Road to Russia» (Regnery 1959) av George N. Crocker, som nettop er utgitt, gjør det samme. Blant mine papirer har jeg også Dean Manion's samtale med admiral Kimmel i hans radioprogram 7. desember ifjor, og artikkelen som Kimmel lot publisere i Chicago Sunday Tribune Magazine den samme dag.

Disse revisjonister, hvis man da fremdeles kan kalle dem dette nu som de er i ferd med å bli en majoritet, presenterer oss for så bomsikre fakta at de nekter å forsvinne igjen hvor meget de enn ignoreres.

Sir Winston Churchill skriver i sin «Grand Alliance» like frem at presidenten ønsket krig. Roosevelt, sier han, «var i det fjerne et ærverdig overhode for en mektig nøytral makt som han fremfor alt annet ønsket å bringe med i krigen for friheten. — Men han kunne bare fremdeles ikke se hvordan det kunne la seg gjøre».

Hvorfor ønsket han krig? I følge Jesse Jones, en av

Forts. side 6

ANDERS MELTEIG:

VA BANQUE MED NORGES BANK?

Med «De to tomme hendes ideologi» reiste Hitler Tyskland fra rennestenen. Han forstod at de 7 millioner arbeidsløse var nasjonens reservearmé.

II.

Så er det å komme noe videre med de betraktninger over mine betenkeligheter, som jeg nærer likeoverfor den måte Norges Bank's ledelse har anbragt landets valutareserver:

Sammenligner en tilstanden i verden i dag med den, som verden befant seg i 1930-årene, så tør en vel uimotsagt påstå, at tilstanden dengang var fredelig, ja, nesten idyllisk sammenlignet med idag.

De tre store vestmakter hadde vunnet den 1ste verdenskrig og dannet den ubetinget sterkeste blokk.

Russland hadde mere enn nok med sine indre anliggender. Det hadde tapt en krig og hadde nok med å holde sitt store rike sammen etter en blodig revolusjon, og det hadde nok med å holde fattigdommen og sulten fra døren. Det siste lykkedes bare så som så.

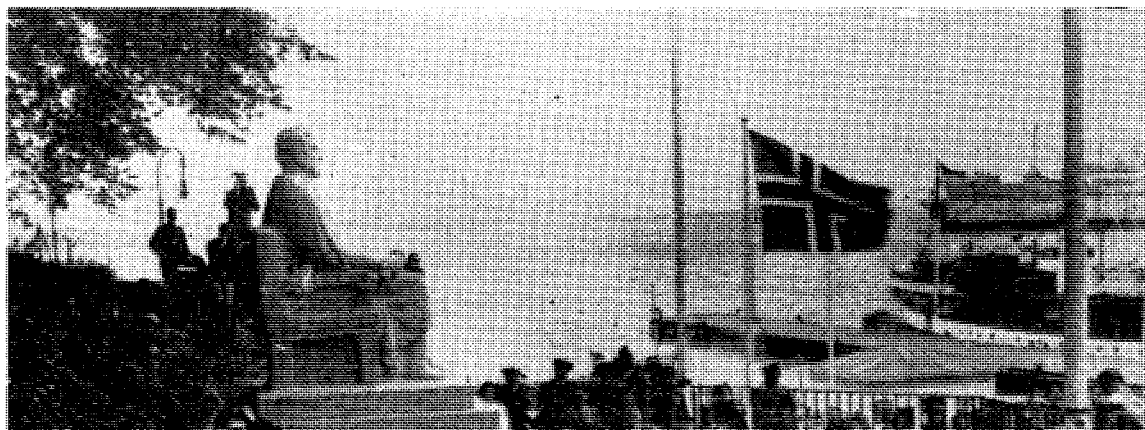
Tyskland var slått — nærmest til pinneved —. Riktignok hadde Hitler gjennomført en ublodig revolusjon, for folket var lei av Weimarforfatningen, som hadde ført med seg de over 30 politiske partier og kaos i pengevesenet. Dertil kom at landet var utarmet og billedlig talt lå i rennestenen. De 7 millioner arbeidsløse måtte i alle fall ha så mye mat at de ikke sultet ihjel, og de betydde selsagt en stadig trussel mot samfunnet.

Tiltrods for sin maktmessige overlegenhet måtte såvel Amerika som England devaluere. Det var en overflodsdevaluering — en Kong Midas-lærdom for såvel økonomer som legmenn. At Norge måtte følge med skyldes en blanding av nasjonal forfengeligheit og politisk umodenhet.

Vanskelighetene — rent internasjonalt sett — tårnet seg først opp senere, etter at Hitler hadde erklært, at de arbeidsløse var nasjonens reservearmé og satte dem til å gjøre noe. Mye av det arbeide som Tyskland fikk utført med disse 7 millioner arbeidsvillige hender ble en mektig løftestang på alle områder i samfunnet. Det som jeg — i mangel av et annet uttrykk — har kaldt:

DE TO TOMME HENDERS IDEOLOGI

er en farlig ideologi. Med denne «ideologi» reiste Hitler Tyskland fra rennestenen og avskaffet praktisk talt fattigdommen. (Forts. s. 2).

President Roosevelt ønsket verdenskrigen og arbeidet for den bak kulissene. Senere manøvrerte han USA inn i den trass i høytidelige valgforsikringer.

Georg Morgenstern's «Pearl Harbor» (Devin-Adair 1947) dveler ved det klassiske i dette. Walter Lord's «The Day of Infamy» (Skjendseleens Dag) (Holt 1957) propper leserne med japanernes ulyst mot å angripe flåten hvis den ikke hadde ligget der som en sovende «lokkedue». R. A. Theobald's «The Final Secret of Pearl Harbor» (Devin-Adair 1954) viser hvordan det ble nektet å gi basen i Hawaii maskiner til å løse koder med, skjønt de ble gitt til de

VA BANQUE MED NORGES BANK?

(Forts. fra s. 1)

Hvis disse opplysninger skulle irritere noen av leserne, så er det fordi sannheten irriterer, og det har jo hendt før. —

Det tør også være nyttig å ta med i bildet, at da det débacle, som hadde overgått den gamle tyske riksmark og endte i det vildeste kaos, så hadde Tyskland ikke gull, som det kunne stabilisere en ny currency på. Den eneste utvei var da å stille realverdier som sikkerhet for seddelutstedelsen. Den nye tyske mark ble da stabilisert på hypotekarisk sikkerhet og fikk navnet Rentenmark.

Så nådde en da sommeren 1939. Norge hadde møysommelig kravlet seg ned fra gulltoppen, og næringslivet hadde fått pusten igjen og fungerte etter omstendighetene ganske bra, men norske kroner hadde sunket fra sin paritet med den tyske mark fra ca. 112 til 62,40 — etter hukommelsen. — Den gullsterke amerikanske dollars hadde sunket fra sin paritet på 4,2 til 2,49. Englands økonomi var så gjennomhullet, så paralyisert at John Bull's stolthet — det engelske pund sterling — flagret som aspeløv i høststorm. Ingen som har opplevet dette vil noen sinne klare å glemme det. Så måttet engelske pund igjen finne seg et lavere og roligere leie.

England var nødt til å gripe til den gamle velkjente middel å erklære Tyskland krig, og dette er begynnelsen til 2den verdenskrigs uavendelighet. All annen forklaring er omskrivning av sannheten, og tøv.

Når jeg har nevnt så meget av dette i en artikkel om sikring av landets valutareserve mot verdiforringelse, så kommer det av at jeg alt nokså lenge har næret visse betenkeligheter om den økonomiske fremgang — som forøvrig har vært eventyrlig — kan komme til å fortsette, og også fordi jeg er av den oppfatning, at når det har gått godt så lenge — så skyldes det nasjonalsosialistisk islett i den økonomiske veven. Det nasjonal-sosialistiske draft har vært brukt temmelig flittig, ikke minst her hjemme. Det har vært subsidier av enhver art, oppover og nedover i folkelagene, tilhøyre og tilvenstre, ja, selv kapitalen har i flere tilfeller fått sine subsidier. Arbeiderpartiet lever i symbiose med Høyre, eller omvendt.

Allikevel er det tvilsomt om det hele hadde gått godt om ikke også inflasjonen hadde lettet gjeldsbyrdene og stagget kapitalens trykk

— ikke minst den kapital, som ble tjent under «krigen», for den ble jo tjent med «lim på fingrene» og er som følge derav ikke fullverdig.

Regjeringen har fått mange vondtord for inflasjonen. Personlig synes jeg den taler til dens kredit.

Den finansielle vevs renning har nok fremdeles noe av gullet i seg, men det er ikke generende mange karat. Jeg syns jeg hører protestene og svarer med et spørsmål: Hvordan er forholdet — det matematiske forhold — mellom gullbeholdning og seddelomløp? Tør noen foreslå å gå igang med inndragningen av sedler?

Det er naturligvis ikke lett å finne frem til hovedkonturene i det brogede virvar av politiske intriger og sjaktrekk fra diplomatiske blekkspruter, men én ting er sikkert: Der foregår en frigjøringskamp mot

fattigdom og uvitenhet og disse to — både fattigdommen og uvitenheten er en-eggede tvillinger, som har vært kapitalens sterkeste våpendragere mot større sosial retferdighet.

ENGELSKE AVISER

er ikke sjelden idé- og budbærere. «News Chronicle» er en av dem. I en artikkel for 6. juli sistleden forteller den om Indias kjempemessige fem-års-plan med kjempemessige bokstaver og to lakoniske ord som overskrift:

«THE TARGET POVERTY»

— fattigdommen er det målet skytset er rettet mot — den skal utryddes, og så fortsetter avisen: «the vicious circle of poverty» — den onde ringen av fattigdom — denne bøygen, som en må se å komme utenom. Vi kan øyne at kampen ikke blir billig, men forhåpentlig har sputnik og atombomben mobilisert vettet — det alminnelige sunne folkevett — i en slik grad at den vanemessige følelstenkning kan stagges.

Noe senere har en annen engelsk avis — såvidt jeg husker — lord Beaverbrook-organet «Daily Express» — med et kjempeoplag av over 4 millioner eksemplarer — fortalt om Englands handelsavtale med Japan, hvor avisen forteller om de «rice-cheap-wages» innflytelse på prisniveauet: Et radioapparat som i England koster 16 pund sterling leveres av japanerne for 4 pund sterling. Nu rystes vel ikke Englands økonomi av import av televisjonsapparater, kjøleskap og radioapparater, men det var ingen blid forsamling av industrielle, som møtte den

engelske premierminister, da han fortalte om dette. Men traktaten var naturligvis nødvendig av mange årsaker og dessuten forutsetter den gjensidighet.

Når det gjelder det emne, som denne artikkel tar sikte på å klarlegge:

FAREN FOR VERDIFORRINGELSE

av landets valutareserve, så aner jeg naturligvis ikke, hvor Norges Bank's ledelse har anbragt midlene, men jeg kan ikke tenke meg at det kan være andre steder enn i England eller Amerika.

Amerika er jo det rike land — rikt på alle måter — og fremdeles med stor ekspansiv kraft. Ikke desto mindre er jeg reddere for Amerika som anbringelsessted enn England. For Amerika er tross alt oppkomlingen med ikke i alle deler helt godt arvestoff, som nok ennå ikke er helt ut kultivert. Amerika kan sammenlignes med et velpyntet selskap, som er gått ut til en bedre middag. De spiser godt og drikker godt. På hjemveien får det brekningsforannelser og må ofre av overfloden. Det kommer uventet og plutselig. Hvor mye av det amerikanske overflodighetshorn som eventuelt må ofres er naturligvis ikke mulig å si, men det er det plutselige, det uberegnelige som er faremomentet.

I England er det gammel tradisjon. Det finansielle mønsteret er klarere, og der er ubestridelig kultur over det hele. Riktignok er Englands finansledelse et eneste stort lappeskomakeri. La også være at dette lappeskomakeriet er drevet opp til stor kunst. Det er allikevel blot og bart et lappeskomakeri, et flikkeverksted på utlevde ideer, som ikke er sterke nok til å tåle trykket av nye og livskraftige ideer.

Hitler er død, men ideen med de to tomme hender lever videre, og «rice-cheap-wages» er en truende realitet.

Hva kan det nytte å årelate verdifull ungdom, når fredsperiodene tapes?

Det er vel også tryggest å betrakte England som et rike under avvikling, selv om det ikke alltid skjer av tvang. Nu ja, ikke «Old England», men imperiet, alle de områder, som «Old England» har skaffet seg som undersatser og melkekjyr i utallige kriger gjennom hundreder av år. Den

(Forts. side 7)

Daglig friske blomster

Kranser til alle priser

SYNNØVELIE

Blomsterforretning

Frognerveien 30, Oslo

Tlf. 44 22 30

In memoriam

Fhv. lensmann

Thore Halse

Han døde plutselig — hadde kjørt bort til naboens sag for å hente et lass ved. Hesten kom hjem alene med lasset, og kjørekarren lå død på sagtomten.

Fra avisen Tidens Krav hitsettes et utsnitt av en nekrolog, undertegnet «Argus»: «St. Hanskvelden ifjor gikk en bygdens grand old man omkring blant ungdommen, iakttok, spurte, nikket anerkjennende eller rystet missbilligende på hodet alt etter som han likte eller ikke likte det som foregikk. Han var barnas venn og ungdommens kamerat — «Thi ung var hans ånd». Han kjente hver eneste gutt og jente, og har kjent dem siden de var små. Han kjente foreldre, besteforeldre og oldeforeldre. Han speidet etter det han, iflg. erfaring og arvelighetslære, kunne vente av godt og ondt av hver enkelt, etter fedres anlegg, gjerninger og misgjerninger. Alt interesserte hans positivt byggende vilje. Her trivdes han, for her var fremtidshåpet — om det var noen steds. Denne St. Hanskvelden lå han på likstrå i Øye kirke, ikke mer enn et par hundre meter fra utstillingsplassen. — Midt under festen stod formannen opp, helt på eget initiativ og mintes, i en kort tale, ungdommens venn og bygdens velgjører, fhv. lensmann Thore Halse. Formannen burde hatt takk og ros for at han hadde vett og vilje til å forstå hva som var anstendig. At han hadde bygda i ryggen det bekreftet

Emil Sæther

En trofast venn av vårt blad, skomakermester Emil Sæther, Ørje, er avgått ved døden 85 år gammel. Helt til det siste fulgte han med i kampen, og uredde som han var la han heller ikke skjul på sine meninger. Han var også rask og rørig og åndsfrisk helt til det siste. En god mann og en trofast kampfelle er ikke mere.

de bygdefolk, som dagen etter, fylte kirken og fulgte Thore Halse til graven.»

*

Det faller i min lodd her å riste runer over en edel og god kampfelle, fhv. lensmann Thore Halse, Surnadal. Han var av gammel, god nordmørsk bonde- og lensmannsett. Navnet Thore (efter faren, også lensmann i Surnadal) går tilbake til «Gammel-lensmannen» Thore Halse på Halse og helt til lensmann Thore Opdøl, om hvem det heter, i Bondestrid, at futen ville avsette ham under et ting på Sunndalsøra. Thore Opdøl bad futen følge seg utom veggen, og futen fulgte triumferende med, for nu trodde han at han endelig var lykkes i å skremme Thore Opdøl til å falle tilfote. Men lensmannen pekte utover fjorden mot Opdølgården og spurte om futen kunne se den grønne flekken der ute. Jo da, futen så han. «Den grønne flekken greier å fø meg om jeg mister lensmannsombudet, men hva skal futen leve av om han mister ombudet sitt?» spurte Thore Opdøl. Det heter seg at futen ble temmelig liten der han stod. Jeg forteller dette fordi det er som om det skulle være gjort og sagt av vår egen Thore lensmann.

Thore Halse var en mann uten frykt, og mange er jetordene om hans bedrifter. De lyder sikkert fantastisk for den som ikke kjente ham. Somme har sagt at det var hans enorme legemskrefter og hans eventyrlige dumdristighet som avgang den store respekt, han nøt. Det er uriktig. Når de verste slåssbikkjene og bråkmakerne gikk avveien for Thore Halse, så gikk de avveien for en lensmann, som ikke tålte tvangsauksjoner og som selv betalte skatten, istedenfor å pante folk som satt tungt i det. Dette, parret med en fantastisk rettferdssans, var det som, i første rekke, gjorde ham fryktet og elsket. I tillegg til dette, kom det som alle visste: Hvis det skulle hende han ble sint, da eksploderte han med så stor voldsomhet at ingen hadde sjanse til å stå seg, selv om han aldri brukte andre våpen enn nevene sine.

Et par dager efter Halses død, stod i en liten lokalavis en liten notis, undertegnet: «En venn», flg.: «Han tok meg opp i sin vennekrete». Jeg har den ære og glede å kunne si det samme. Han og fru Signe gjorde det.

Første gang jeg så disse to, var da vi en flokk rekrutter vendte hjem fra eksersis og la veien om Surnadal.

(Forts. side 3)

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig
ALEXANDER LANGE

Gode råd og sådant mere

Det er en viss krets her i landet som stadig med overstrømmende velvilje hvisker tidligere NS-folk gode råd i ørene om hvorledes vi bør forholde oss. Det er ikke ende på hvor en følger med oss og på små innrømmelser av at det nok var litt av hvert i veien med «retts»-oppgjøret. Men, sier de, bare Forbundet vilde nedlegge sin virksomhet og bare Folk og Land vilde la være å skrive om dette oppgjøret, så vilde alt bli så utmerket. Det er «en liten krets av hardkokte NS-folk» som holder striden gående og som hindrer forsoningen i fryd og glede.

En forholdsvis anstendig representant for dette synet er Smaalenenes Amtstidende, som imidlertid ikke har lagt synderlig mange pinner i kors for å råde bot på noe av det gale som «retts»oppgjøret etter bladets egen innrømmelse førte med seg.

En annen smukk representant for et slikt syn, og alle NS-folks varme venn, er Morgenposten, som i den anledning på det groveste injurierte en rekke tidligere NS-folk. Også dette skjedde naturligvis for å hjelpe alle de stakkars domfelte som Forbundet og Folk og Land ødela for.

Skal sant sies, så er det faktisk også en liten flokk av våre egne som unnskylder sin passivitet og sin manglende solidaritet med dette lettkjøpte våset.

For hvorledes er forholdet i virkeligheten? Det har ikke vært den aller ringeste antydning til at noen vil søke å råde bot på uretten uten i forbindelse med det arbeide Forbundet har nedlagt. Og når det gjelder de enkelte domfelte NS-folk, så er det en ubestridelig kjennsgjerning at ingen av dem har fred lenger enn en eller annen nidkjær «god nordmann», og helst konkurrent om stillinger og ordres, vil. Det pussige er faktisk at de folk som åpent trer frem for sin rett ved å støtte opp om Forbundet og om Folk og Land, de får gjerne gå noenlunde skuddfri. Det er alle de som har fulgt de gode råd fra våre velvillige og velmenende jøssingvenner som stadig blir sjikanert og hengt ut til offentlig beskueelse og forakt i Dagbladet og lignende steder.

Vi har hatt noen tilfeller i Nord-Norge, vi har hatt tilfeller i Østfold hvor herredstyrerepresentanter som i sin tid var medlemmer av NS er blitt sjikanert, vi har hatt tilfellet med tidligere minister Dehli Laurantzson, og vi har hatt en uendelighet av lignende tilfeller i det stille, med velvillige konkurrenter som i all fortrolighet meddeler tidligere NS-folks kunder og klienter at «De vet vel at han har vært NS!»

Og et slikt lite vink er som regel nok i et land som har en så råtten nasjonal fortid at det næsten ikke finnes et eneste menneske som våger å opponere mot hetsen og mot forfølgelsen og mot slik grov og uanstendig urett, av frykt for selv å få skyllebøttene over seg.

Det siste tilfelle som er kommet frem for offentligheten er affæren med læreransettelsen ved realskolen i Fjell kommune i Hordaland. Der ble en tidligere NS-mann ansatt av skolestyret med næsten alle stemmene etter innstilling av skoleinspektør og ansettelsesråd. De berømmelige «gode nordmenn» av Dagbladtypen klaget til departementet, som imidlertid avviste klagen som ugrunnet og godkjente ansettelsen. Men «de gode» gav seg ikke med det. De søkte og fikk hjelp i Bergens Tidende og naturligvis i Dagbladet for infame angrep på den nyansatte lærer, som ifølge de gode råd hadde gått på tøfler i alle år etter at han slapp ut fra det politiske fengsel for å bli opptatt i samfundet igjen, som det så vakkert heter ved festlige anledninger.

Forholdene ble tilslutt så uutholdelige for ham at han

Deutsche Handelskammer
in Norwegen

Fortsatt medlemsfortegnelse:
Norsk Aluminium Company
A/S, Løkkeveien 9, Oslo.

A/S Norsk Amerikansk Mineraloljecompani, Kongens gt. 18, Oslo.

Norsk Bims og Trasskontor, Geldmacher & Co. A/S, Baumaterial-Import, Fr. Nansens pl. 4, Oslo.

Norsk Casiras A/S, Industrivertretningen, Stortings pl. 7 IV, Oslo.

Norsk Celluloseforening, Huitfeldts gt. 1, Oslo.

N. D. V. Norsk Dynamo Verksted, Fabrikation elektr. Maschinen u. Apparate, Bergens gt. 41, Oslo.

A/S Norsk Elektrisk & Brown Boveri, elektrotechn. Fabrik, Ø. Slottsgt. 8, Oslo.

Det vilde være grusomt, sier den bløthjertede Eisenhower, å forandre en tilstand som begge av femten år.

måtte frasi seg den stilling alle rette vedkommende hadde ansatt ham i.

Vel. Det er blant annet slike forhold Forbundet ikke kan og vil godta. Det er mot denne uopphørlige og ondartede hets Forbundet blåser til kamp. Og at dets innsats er nødvendig viser disse hendelser bedre enn noe annet. Men de bør også være en vekker for alle dem som av en eller annen grunn ikke støtter Forbundet i dets arbeide. En vakker dag er det kanskje en av disse som går så stille i dørene og som så ydmykt bærer sin tunge lodd som blir halt frem av de skamløse og hatefulle. Det skal ikke mere enn et lite pip til fra en eller annen konkurrent som er ute etter stilling og opparbeidede forretningsresultater før alle de modige rådgivere rundt omkring hyler sitt «Korsfest, korsfest» i vilden sky sammen med hetserne.

Blant annet av denne grunn legger vi påny et godt ord inn for Forbundet, og ber alle om å forstå sitt ansvar og å understøtte det organiserte arbeid etter evne.

In memoriam

(Forts. fra side 2)

Han var i aksjon som politimann og hun fulgte med, som jeg siden fikk høre at hun brukte dersom hun trodde det kunne være fare på ferde. Hun nedstammer bl. a. fra en søster av Napoleon — —. Et vakrere par har jeg aldri sett, tenkte jeg, og ante ikke at jeg senere skulle bli en nær omgangsvenn av dem. Av egen drift og etter oppfordring av flere vil jeg her ved få takke for trofast vennskap og enestående gjestfrihet, en varmhjerted og oppriktig takk! — De nordiske folks mest lysende egenskaper var som personifisert i ekteparet Halse.

Det er med Thore og Signe, som med Bjørnstjerne og Karoline, det er ikke så lett å holde dem fra hverandre. De hører ihop i høyere grad enn vanlige mennesker fordi de stod sammen om alt. I stillingens medfør så nok Halse at det manglet meget på at syke fikk fagmessig stell rundt om i bygden. Dermed ble sykepleien disse to ektefellers merkesak. Halse var sykepleien og sykepleien var Halse, sa man. Og det var slik. Halses ofret, arbeidet og gav så meget at en større skam neppe har overgått noen forening enn den som overgikk «Helselaget» (omdøpt til det diamantall seg representere ved begravelsen.

Efter jordfestelsen, mens vi ruslet ned fra kirkegården, hørte jeg en av Halses naboer bli spurt: «Hvem skal dere nu velge til konge der borte i grenda hos dere?» «Det vet jeg ikke», lød svaret, «men at vi har hatt en, det vet jeg». Vakrere, mer erkjennende og resolutt kunne det vel neppe svares. Dertil god norsk, sagastil, som det seg høver når en høvding blir hauglagt.

Nasjonal Samling har mistet en av sine aller beste og mest trofaste menn, og vi, hans venner, en god ankermann, som vi kunne spørre

~~~~~
HJERNEVASK ?

Den amerikanske flyver som ble skutt ned over Sovjetsamveldet Francis Power har skrevet hjem til sin familie at han «er innstillet på å innrømme sin skyld og erklære at han er blitt ført bak lyset av amerikanske kapitalistiske og militaristiske kretser». I den anledning slår de norske aviser sammen med Vestens presse forøvrig fast at han «har vært utsatt for omfattende hjernevask». Pussig nok er det ingen som sier noe om hjernevask eller det som verre er når det gjelder Eichmann, som det sies også tilstår både det ene og det annet i det underjordiske fengsel ved Tel Aviv.

tilråds så å si ved ethvert høve.

Heil og sæl, Thore Halse. Gud tur. Jeg kjente deg så godt at jeg våger å si: Ditt pass er i orden.

AXEL SKUGGEVIK.

Dina Stave

En trofast og varmhjerted venn av Forbundet og av vårt blad, Dina Stave er død i Argentina nær 77 år gammel. Det er ikke så mange av de emigrerte NS-folk som tar større del i det arbeid vi driver her hjemme for en revisjon av de politiske domfellelser i 1945 og de første år fremover — de har så nok med de nye oppgaver og de nye vanskeligheter som møter dem i det nye land —, men Dina Stave glemte aldri hjemlandet og de gamle kampfeller. Stadig og utrettelig var hun opptatt av tanken på å kunne hjelpe til på en eller annen måte. Hun samlet inn penger i det fremmede til Forbundet, og hun spedde på med egne arbeider for at vi kunne omsette det i penger her hjemme. Hun var utrettelig og rørende i all sin omsorg, og gjennom alt hun skrev og gjorde merket vi den brennende lengsel etter det fedreland hun

Dina Stave var født i Lindås i Nordhordland. Hun var den yngste av ni søsken, den yngste av brødrene var den kjente norskdomsmann Klaus Sletten, som i sin tid stiftet Bondeungdomslaget i Kristiania. Dina Sletten, senere Dina Stave, gikk intenst opp i arbeidet for folkeviselek, sang og nasjonal dans i landet lenge før 1940, og hun fortsatte dette arbeid med stor kraft og glød også i NS-tiden. Dette var hennes store synd, som skaffet henne en landssvikdom på 1 år i 1945. Da dommen var sonet reiste hun fra det land som hadde vist seg så utakknemlig, noe som naturligvis ikke falt lett for fru Stave som da var 63 år gammel, men som også gir uttrykk for hennes vitalitet og livsmot. Hun reiste først til Chile, men der var det ikke utkomme å finne, og så til Argentina. Der bodde hun til det siste og fikk også mann og barn etter. Men lett hadde hun det heller ikke der. Hun fikk prøve mangt, og da det knep som verst oppholdt hun livet ved å lage lusekoster.

I et av de siste brev Folk og Land fikk fra Dina Stave forteller hun at hun lengter tilbake til hjemlandet, men at hun ikke så noen økonomisk utvei til å reise. Og så døde hun da i det fremmede etter en maveoperasjon. Hun ligger gravlagt i Cordoba hvor hun bodde den siste tid.

BAK KULISSENE:

FRANKRIKES KRIG - -

Ministeriet Daladier har trådt tilbake. Fra venstre til høyre: Guy la Chambre, Bonnet, Daladier, Pomaret, Chautemps, Mandel, Sarraut, Campinchi. Fotorgrafiet er tatt 20. mars 1940.

DALADIERS FALL

19. mars 1940. «For å si det like ut, så ser det dårlig ut for deg», sier den deputerte Chiche-ry til sin partifelle Daladier. «Da krigen brøt ut var 100 prosent av de deputerte for deg — for tre måneder siden var det fremdeles 90, men ved møtet idag kan du høyden regne med 40 prosent — hvis du da ikke i siste øyeblikk kan meddele noe som igjen river alle med!»

Daladier trekker trett på skuldrene — han har intet mer å meddele. Ennu for en uke siden kunne han oppnå en utsettelse av møtet i kamret, men det går ikke ved dagens møte. Det har hendt så meget ubehagelig — affæren med luftvåpnets jammerlige tilstand har trass i alle forsiktighetsforholdsregler blitt alminnelig kjent, frykten for de slag som Tyskland forbereder gjør alle folk nervøse, man ser ingen mulighet lenger til å vinne krigen hurtig — og nederlaget for Finnland, som i disse dage har sluttet fred med Russland, blir i alminnelighet oppfattet som et nederlag for de forbundne vestmakter. Forgjeves hadde Daladier fremholdt at et stort fransk ekspedisjonskorps står rede for Finnland, han har regnet opp alt som er anskaffet i den anledning, at de franske soldater til og med skal få pelsforede støvler for reisen til Finnland — men de deputerte konstaterer dog at ekspedisjonskorpset slett ikke er blitt satt i marsj, og da han talte om de fly som han har sendt til Finnland, ropte en deputert: «Det tror jeg ikke noe på! Vi har jo ikke tilstrekkelig selv engang!» Det var meget pinlig, selv om tilropet ikke kom med i det offisielle referat fra møtet, og idag vil det bli enda pinligere, for idag vil han bli styrtet og Daladier er fullt klar over hva det vil bety: det er ikke lenger et ministerskifte som i fredstider — under en krig og fremfor alt under denne krig som han selv har ladet erklære,

er en tilbaketreden som kamret tvinger ham til et alvorlig nederlag som står i klasse med et tapt slag.

Han kan næsten ikke bane seg vei inn i møtesalen, så fullt besatt er det i korridorene. Så å si alle de deputerte har møtt frem og da loven påbyr at ingen franskmann i uniform får lov å betre salen, har de deputerte som kommer fra fronten måttet bytte uniformen med sivilt antrekk. Les Hussiers (en slags vaktmestre) som har plikt til å vise bort enhver uniformert, latter som de ikke legger merke til at herrene når det gjelder bukser og støvler fremdeles er uniformerte.

Daladier har nådd sin plass på ministerbenken. Han skakker på hodet tilvenstre. «Det gjør han alltid når han er melankolsk», sier de deputerte som legger merke til det.

Møtet blir trykkende for ministerpresident Daladier. Opposisjonens talere forelegger ham, som så lenge har unndratt seg alle henvendelser, de mest ubehagelige spørsmål: «De sa, herr ministerpresident, da krigen brøt ut: «Seiren er oss sikker, men vi vet ikke hvor, når og hvorledes vi vil tilkjempe oss den». Idag er ikke dette lenger tilstrekkelig

for oss: vi vil vite når og hvorledes vi skal seire. For De seiret ikke i Polen, De lar intet foreta på vår egen front, og nå har De også ladet anledningen til å gå frem via Finnland gå unyttet. Hva er det egentlig De har i sinne? Hvorfor får De ikke istand en ny front i øst mot Tyskland? Hvorfor foretar ikke vår orientarmé seg noe? Hva er det egentlig De gjør for denne krig, herr ministerpresident, som Frankrike måtte erklære efter Deres initiativ?!» Daladier svarer — men ikke flammende som vanlig, men matt, for opposisjonens innvendinger lar seg ikke besvare. Så blir møtet avbrutt — for det er tid for aften-spisningen, men det gir bare ministerpresidenten en kort utsettelse — klokken 10 om kvelden skal møtet fortsette.

Mellom disse møter kommer Paul Reynaud til noen politiske venner for å spise. «Hvorledes går det i kamret?» blir det spurt.

«Den arme Daladier har en dårlig dag», svarer han leende — alle vet hvor godt han umaner «den arme Daladier» disse vanskeligheter. — «Det skulle ikke undre meg om han blir styrtet ikveld».

«Og hvem mener De er den rette mann som kan erstatte Daladier, herr Reynaud?»

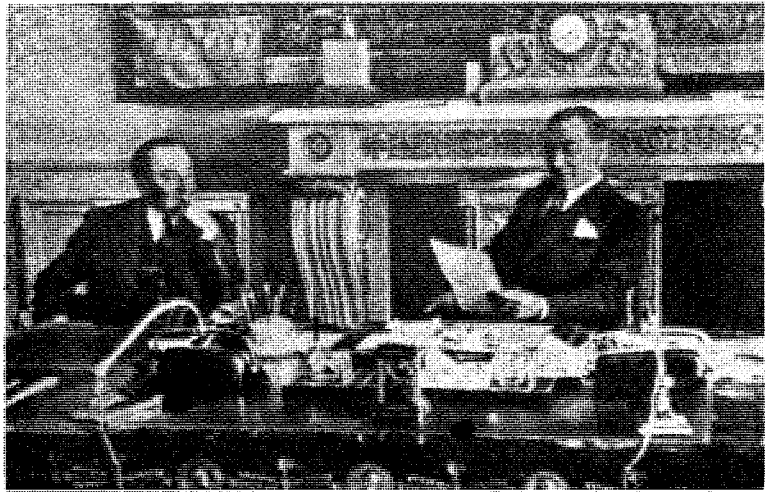
«Daladier, slik som folket forestiller seg ham!» svarer Reynaud vittig.

«Men hvis De blir ministerpresident imorgen, Reynaud, så kan De ikke danne noen regjering uten Daladier. Han er fremdeles meget populær rundt omkring i landet!»

«Ja, fordi landet ikke kjenner ham: det ser bare hans firskårne skikkelse, det kaller ham «tyren» — men det vet intet om hans misstroiske følsomhet og hans manglende evne til å treffe beslutninger, noe som allerede har antatt sykelige former».

«Herr Reynaud», sier en av gjestene ved aftenmåltidet. «De har en stor begavelse, men De må ikke glemme at De ikke har noe parti bak Dem! De radikale holder fremdeles på Daladier, for

Forts. s. 8

Den nye ministerpresident Reynaud setter opp sin ministerliste.

Et par interessante kapitler

Da de gode nordmenn med anglo-amerikansk støtte lanserte bolsjevikisk rett i Norge

ULRICH STANG

For noen tid siden ble det i Oslo utgitt en ny, revidert og ajourført bok om den Fredrikshaldske slekt Stang. Boken er i stort format og over 600 sider. Den er utgitt av godseier Thomas Stang og cand. jur. Ulrich Stang. Det er den sistnevnte som har skrevet boken og samlet det betydelige billedmateriale med stoff fra fem verdensdel, mens Thomas Stang har tatt sig av det forretningsmessige og den finansielle side ved utgivelsen. Boken fikk en særlig anerkjennende omtale i pressen. Spesielt kan nevnes en utførlig omtale i **Morgenbladet** av fag-genealogen Sigurd Engdahl, en lang og anerkjennende anmeldelse i Aftenposten av Sigurd Segelcke Mejdell, og en inngående behandling på flere spalter av Henrik Ameln i Morgenavisen i Bergen. Ameln betegner boken som en gullgrube for enhver personalhistorisk og interessert person i dette land.

Det er i boken et par kapitler som tør ha en særlig interesse, ikke bare for Folk og Lands lesere. Disse kapitler viser nemlig klart og tydelig «rettsoppgjørets» stadig mer aktuelle og skjebnesvangre karakter av en med anglo-amerikansk støtte innført menneskefiendtlig bolsjevisering av norsk rett. En stat og et samfundssystem forbereder sin egen undergang når man i politisk øyemed setter sig ut over Grundlov, sikker rett og historiske fakta som skjedd..... Og dette ene og alene for å henge ut eller henge opp titusener av hederlige mennesker som syndebukker for Norges skam.

Den som leser disse to kapitler og merker sig den skjebne de deri omhandlede personer har fått, vil uvilkårlig minnes uttalelser som under krigen og i 1945 falt om medlemmene av Nasjonal Samling, hvori disse en bloc ble karakterisert som bærmen av det norske folk!

Fra kapitlet om gods-eier Axel Heiberg Stang

gjengir vi nedenstående:

..... «Axel Stangs direkte og nære kontakt med befolkningen i skogdistriktene og problemene på landsbygden vakte tidlig hans sosiale interesse og ansvarsfølelse. Her spillet innflydelse fra foreldrenes side en betydelig rolle. Dette moment, i forbindelse med nedarvet, dyp kjærlighet til jorden og skogen, fikk ham til - allerede fra starten å slutte sig til den politiske bevægelse som under navn av «Nasjonal Samling» i 1933 trådte frem som et nytt politisk parti. Han ble aktivt medlem av partiet. De foran nevnte momenter, som utgjorde en viktig del av partiets program, hadde slått rot i hans sind, og medlemsskapet drev ham efterhånden inn i en politisk virksomhet, som imidlertid skulde få skjæbnesvangre følger for hans senere liv.

I juni 1940 ble han fra norsk hold foreslått som medlem av det dengang planlagte Riksråd — som sjef for et nyopprettet departement for Arbeidstjeneste og Idrett — og dette kandidatur ble godkjent av Administrasjonsrådets formann, som var utsett til chef for det kommende Riksråd. Da så riksrådsforhandlingene ble veltet den 25. september 1940 tok Axel Stang imot stillingen som konstituert statsråd og chef for det ovennevnte nye departement. Denne stilling beholdt han — fra februar 1942 som medlem av Quislings regjering med tittel av minister — inntil kapitulasjonen i mai 1945. Den viktigste bevæggrund for Axel Stang til å ta imot stillingen som medlem av Riksrådet var hans mangeårige interesse for og tro på Arbeidstjenesten. Han så i denne et nyttig og verdifullt

Forts. side 7

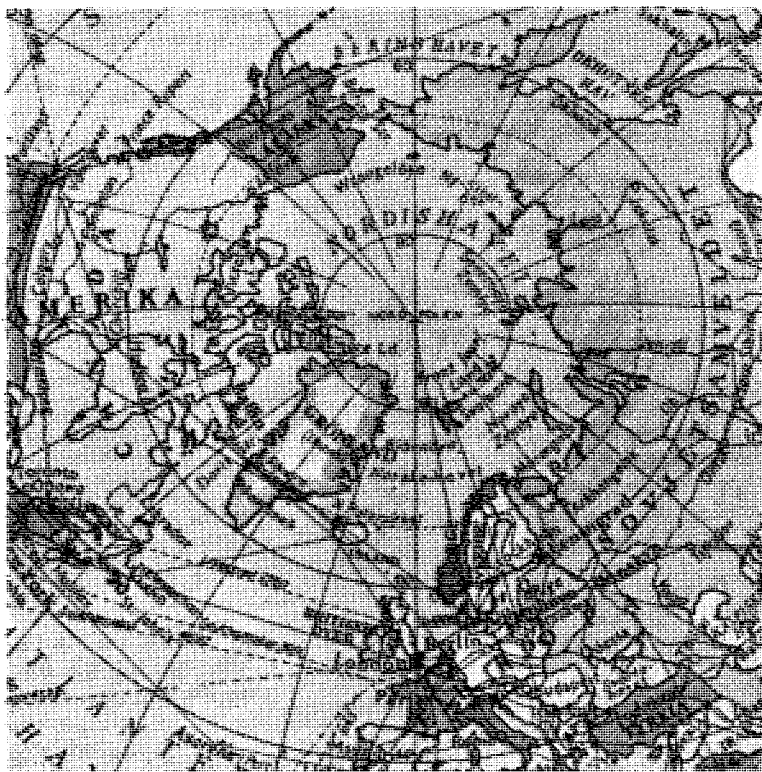

AXEL STANG

FRIMODIGE BETRAKTNINGER:

La amerikanerne ta krigen mot russerne alene

Nøytralitetsmyten om 1940
som førte oss inn i NATO

Ser en på kartet, så ser en at atomkrigen mellom Russland og Amerika kan føres over Nordpolen.

I en tale i sovjetambassaden 28. juni uttalte Mikojan bl. a. følgende: «Det er enda mer forbausende at Norge fremdeles er med i og deltar aktivt i denne organisasjon (Nato) som beskjeftiger seg med en så farlig sak som forberedelser av krig mot Sovjet-Unionen og andre sosialistiske land. Dette har ikke noen norsk politiker kunnet forklare meg».

Norges Nato-politikk bygger på en myte — myten om at Norge var nøytralt 9. april 1940. Enda sannheten i dag er klar for alle som leser og følger med, enda det er haugervis av beviser for at Norge var unøytralt 1940, enda Koht skriver det klart og tydelig i sin bok «Frå skanse til skanse», så hevder fremdeles både Høyre og Arbeiderpartiet, både Hambro og Gerhardsen myten om Norges nøytralitet i 1940.

I sin bok side 8 skriver Koht: «Eg kjente meg heile tida tåleleg viss på at Tyskland helst ynskte vi skulle bli verande utanfor krigen. I Nürnberg- og Quisling-prosessane kom det fram klare vitnemål om at denne synsmåten for så vidt var rett nokk; både frå Hitler og frå Goering fekk vi høre at dei helst hadde ynskt Noreg skulle vere utanfor krigen, — det var ikkje berre noko dei forklara no etterpå, det var ord dei hadde sagt i sjølve krigstida.

Faren for oss låg i det stendige presset frå dei allierte vestmaktene som kunne

driva den tyske regjeringa til væpna mottiltak mot oss».

Kort og godt. Tyskerne ville ikke ha besatt Norge, hvis engelskmennene hadde latt Norge være i fred. Eller hvis Norge hadde avvist det engelske angrepet.

Men det var ikke bare tyskerne som ville gripe inn hvis det kom allierte styrker

til Norge. Russerne ville heller ikke tåle det.

Side 141 skriver Koht:

«Mea eg så var i London, fekk eg telegram frå sendemann Maseng i Moskva (det var visst den 7. mai dagen etter eg hadde hatt samtala mine med Halifax og Chamberlain). Der stod det at det hadde vorti sagt han at sovjetregjeringa helst ville holde oppe det normale samkvemmet med den norske regjeringa og ikkje legge seg opp i striden i Noreg; men det var på det vilkåret at inga anna stormakt sette seg fast i Nord-Noreg eller i det minste ikkje nordanfor Lyngen».

Dette er i høy grad verdt å legge merke til.

Her sier russerne rett ut at de ikke vil tillate allierte styrker nordenfor Lyngen. Altså både Russland og Tyskland, som dengang var forbundet, ville motsette seg allierte tropper i Norge. Men på den annen side lover de også å respektere Norge, hvis bare nordmennene vil holde engelskmennene vekk. Altså forsvare sin nøytralitet.

Koht er helt klar over at Norge ikke er nøytralt. Men han tror det er klokt å være unøytral. Han vet at svenskene er nøytrale. Men det tror han er dumt. Om svenskene sier han (side 140): «Og svenskene hadde mykje meir av den militære anda som gjorde det til eit arekrav at den fyrste framande-makta

Forts. side 8

Nikita har mant frem noen spøkelser, setter Human Events som overskrift over denne tegning. Det hentydes til at Krustsjov uttalte ønske om å få en amerikansk president han likte bedre. Han fortsatte: «Det står til det amerikanske folk å avgjøre det, men det har vært en amerikaner som jeg kunde ha forhandlet ærlig med. Det var Roosevelt. Men da han døde, så døde hans politikk med ham». Vel, men spøkelsene lever iallfall fremdeles.

OLAF HOLM:

«Den forunderlige krig»

Den norske Nygaardsvoldregjeringen på flukt gjennom landet til de britiske oppdragsgivere.

I.

Dette er, som leseren vil vite, tittelen på en bok av den dansk-amerikanske professor Tage Ellinger, som deltok som frivillig her i landet i krigen våren 1940. Han ble dengang utstyrt med kapteins rang ut fra sin formodede krigserfaring fra Finlands vinterkrig.

Forfatteren forteller om sine opplevelser og sin virksomhet etter sin dagbok i jeg-form. Det kan da lett se ut som at han ønsker ikke å sette sitt lys under en skjepe. Men, han deler ut ris og ros med rettferdig harme og anerkjennelse til såvel venn som fiende uten persons anseelse både på det militære og det politiske område.

Forskjellige ting har nok falt enkelte tungt for brystet og boken ville vel, som skikken er her av hensyn til formodede svake sjeler, være satt på index, hvis den ikke var forsynt med et forord av general Lindbäck-Larsen. — Denne betegner det ubegriplige felttog i Nordland som det bedrøveligste kapittel i Norges krig i 1940. Kritikken over boken var selvfølgelig noe syrlig på enkelte hold.

II.

Hensikten med disse linjer er ikke en anmeldelse.

Hva er de bedrøvelige begivenheters uomgjengelige årsak?

Dog først et par ord om forfatteren. Han opplyser å være oppvokst med Runebergs «Fenrik Stål» som sin kjæreste lesning og siterer den da også stadig. Med et eksemplar i lommen drar han med en røde kors-ekspedisjon til Finland for å delta i vinterkrigen. Omstendighetene gjør at han ikke kommer lenger enn til tjeneste ved et lasarett før krigen avbrytes. Etter dennes brå slutt drar han til Norge for å delta i krigen der, fremdeles med Runeberg i ryggsekken og Sven Dufva i sinnet.

Da forfatteren i sin ungdom ble innkalt til sesjon,

som vi kaller det, ble han kjent udyktig til militær tjeneste, m.a.o. «kongens vrakstokk». Denne forsmeldelse synes å ha avsatt et kompleks i hans sinn, som han ville bli kvitt. Dette gir seg gjerne utslag i det, som i den militære jargon heter «militærdilla», også kalt **rabies militaris** av dem, som behersker Per Degns latin. Herr Ellingers tilfelle synes å ha vært godartet, men det er ikke alltid tilfellet. Det kan føre til ulykker, selvom det nok beholder sitt skjær av komikk også da.

Etter for første gang å være utsatt for fiendtlig ild, noterer forfatteren med tilfredshet at «jeg opdagede da ihvertfald at jeg ikke er videre bange av mig».

Senere passerer kapteinen flokker av engelske soldater på vill flukt opp gjennom Gudbrandsdalen og i Nordland norske avdelinger i større og mindre målestokk, som kort og godt erklærer at de ikke finner grunn til å delta i det engelsk-tyske opp-

Forts. s. 6

Tage Ellinger, som skrev om Norges «forunderlige krig», i norsk kapteinsuniform.

SKJENDSELENS DAG FOR USA

(Forts. fra side 1)

hans kabinetsmedlemmer var FDR en «ekte politiker ... som ivret for å komme med i krigen» for å forevige sitt presidentskap.

Historikeren Charles A. Beard så det mere filosofisk kanskje som «bare selvtilfredse, stormannsgale drømmer, innbilske forestillinger og maktsyke eller som et ønske om å slippe bort fra våre innenlandske problemer og forpliktelser».

Hvordan ble det så ordnet? Kaptein Oliver Lyttelton, produksjonsminister i Churchills krigskabinett, røpet hemmeligheten i en tale til det Amerikanske Handelskammer i London 20. juni 1944: «Amerikanerne provoserte japanerne i den grad, sa han, «at japanerne ble tvunget til å angripe Pearl Harbor. Det er en historisk forvrengning å si at Amerika ble tvunget inn i krigen».

Ifølge sine egne erindringer ble Winston Churchill «fylt med den største glede» ved nyheten. Han sa i Parlamentet: «Dette er hva jeg har drømt om, klynget meg til og arbeidet for, og nu er det skjedd».

Synes De dette er kynisk? General de Gaulle forteller i sine erindringer hvorledes han engang fant Sir Winston så nedslått, ikke over at Hitler kastet bomber over engelske byer, men fordi han ikke gjorde det!

«Jeg kan fremdeles se ham for meg der ved Chequers en dag i august», skriver de Gaulle, «mens han hevet knyttnevene mot himlen og skrek: «Og så vil de ikke komme!»

«Har du slikt hastverk», sa jeg til ham, «med å få se dine byer smadret til småbiter?»

«Du forstår», sa han «hvis de bare ville bombe Oxford, Coventry, Canterbury ville det forårsake en slik indignasjonsbølge i USA at de ville komme med i krigen.

Men nu over til Skjendseleens Dag: USA hadde løst den aller hemmeligste japanske koden så tidlig som i 1940. Som jeg før har sagt hadde vi allerede laget en kode-maskin til å løse koder med. Derfor var presidenten vel kjent med japanernes planer. Disse ble gjort kjent for vår regjering den 24. september 1941, da Tokio bad det japanske konsulatet i Honolulu å rapportere alle militære og flåtemessige bevegelser ved Pearl. Men intet av dette ble bragt videre til våre menn på Hawaii. General Short og admiral Kimmel ble holdt i uvitenhet.

Den 25. november, da han visste at Hull dagen etter ville overrekke den japanske

ambassaden et fullstendig uakseptabelt ultimatum, kalte Roosevelt sitt krigsråd sammen. En av de som da var tilstede, krigsminister Henry L. Stimson, rapporterer følgende:

«Mr. Hull sa at japanerne hadde forberedt seg til angrep — at de kunne angripe når som helst ... Ett problem besvarte oss sterkt. Hvis du vet at fienden skal til å slå til deg, så er det vanligvis meget uklokt å vente til han selv tar initiativet og går løs på deg. Og likevel, til tross for risikoen ved å la japanerne fyre det første skudd, forstod vi at for å oppnå full støtte hos det amerikanske folk, var det nødvendig å gjøre det klart at det var japanerne som gjorde dette. Slik at det ikke skulle oppstå noen tvil i noe hjerte om hvem som var angriperen. Spørsmålet var bare hvordan vi skulle få manøvrert det slik at det ble japanerne som løsnet det første skuddet, uten at dette skulle føre til altfor store tap for oss selv».

Intet av dette ble gjort kjent for befalingsmennene i Pearl.

Lørdag ettermiddag den 6. desember 1941 ankom til Washington et 14 siders budskap fra Tokio til den japanske ambassaden. De første 13 sidene ble oversatt og utdelt til de øverste embetsmennene senest kl. 9 lørdag kveld.

General Wedemeyer sier: «En ung sjøoffiser tilkalt av senator Homer Ferguson til en audiens angående Pearl Harbor ble vitne til at det japanske krigsbudskapet ble lest av Roosevelt og Hopkins under hans nærvær kvelden den 6. desember i Det Hvite Hus. Da Hopkins inntrengende ba om motforanstaltninger, sa Roosevelt nei, et demokrati hadde bare å vente».

Skjønt det, ifølge det admiral Kimmel sa ifjor i Dean Manions program, var ti menn som kjente hemmeligheten, så ble meldingen ikke bragt videre til Pearl før general Marshall en gang i løpet av neste dag kom tilbake. Han telefonerte ikke eller benyttet seg av regjeringens linjer, men sendte det isteden som vanlig forretnings-telegram. På den tid det nådde sitt bestemmelsessted, hadde 351 japanske fly allerede fløyet sin vei etter å ha senket åtte amerikanske krigsskip, drept 3000 amerikanske gutter og bragt Amerika med i krigen.

Hvorfor ble ikke Kimmel og Short informert? Kimmel sier: «Fordi det ble fryktet at en aksjon i Hawaii kunne avholde japanerne fra å foreta angrepet. Et japanske an-

grep på flåten ville bringe Amerika inn i krigen med full støtte fra den amerikanske offentlighet».

Churchills kommentar var: Presidenten og hans fortrolige venner hadde «skrevet under på Kongressens restriksjoner» som holdt Amerika nøytralt i det minste i navnet. Således, sier han, betydde det japanske angrepet på De Forenede Stater «en kolossal forenkling av deres problemer og deres plikt. — Hvorledes kan vi da undre oss over at de betraktet dette angrepet, selv i den form og i den målestokk som det fikk, som noe uten sammenlikning mindre betydningsfullt enn den kjennsgjerning at nu ville hele den amerikanske nasjon bli samlet om sin egen sikkerhet og i en så rettfærdig saks tjeneste som aldri før».

Jeg tror alt beror på hvordan man ser på det. Vi på vår side vil alltid holde fast ved det etiske prinsipp, at det samme hvor meget godt man tror det vil komme ut av en ting, så må man aldri gjøre det onde for å sette det i verk. Og verden ville ha vært meget bedre i dag hvis FDR hadde fulgt det samme prinsipp.

ANNELISE PAROW

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 43 33

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

Oslo Stigefabrikk

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8, Oslo

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Skyvestiger oljet m/ cadimerte beslag. Takstiger av jern, malertrapper og heisbare loftstrapper.

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsv. 5, Ø. Ullern

Telefon 55 61 29 - Oslo

Bergs Assuransebyrå

ALT I FORSIKRING

Arbiensgt. 1 - 44 49 94

«Den forunderlige krig»

(Forts. fra s. 5).

gjør, som dem uvedkommende.

III.

Hvilke begivenheter er det som førte til, og måtte føre til at denne krig ble forunderlig, som krig betraktet? Det som gikk forut var følgende:

1. En forunderlig forsvarspolitik i mellomkrigstiden, med en forunderlig hærordning, hvis brukbarhet i krig ingen befalingsmann har kunnet begripe. I erkjennelse herav skulle dens mangler erstattes av en forutseende utenriksledelse. — Hvorledes denne «erstatning» skulle skje i lynkrigens dager av mangler i organisasjon, bevegning og utdannelse foreligger der intet om. Ideen er neppe utruget i generalstabens.
2. En forunderlig agitasjon mot enhver deltagelse i krig av politikere, til og med på ekserserplassene. Soldaten skulle ikke slåss, «fordi han hadde ikke noe å slåss for».
3. En forunderlig forberedelse til en itide varslet mulig invasjon.
4. Et forunderlig avslag av generalstabssjefens krav om mobilisering den 4. april og hærledelsens samme krav den 5. april. En forklaring på dette har det ennå ikke lyktes noen å fravriste de skyldige. Formodentlig den store hemmelighet, som man helst vil ha med seg i graven.
5. En forunderlig (Scharf-fenberg: Idiotisk) «mobilisering» den 9. april.
6. En forstandig beslutning av regjering og storting om å ta konsekvensene av tidligere villfarelser og søke en ordning med okkupanten i likhet med en annen mindre forunderlig nasjon.
7. En forunderlig bønn om hjelp til å svike denne beslutning av utenriksministeren, angivelig på regjeringens vegne.
8. Et løfte om øyeblikkelig og tilstrekkelig hjelp til dette øyemed, som kanskje ikke akkurat er forunderlig.
9. En forunderlig mangel på kjennskap til den påkalte hjelpers manglende evne til å innfri sitt løfte.
10. Tilslutt: Der skulle føres krig for parlamentarismens skyld uten hensyn til Stortingets vilje. Virkelig forunderlig.

Der synes å gå en tråd fra tidligere begivenheter til de planmessig avslåtte krav om mobilisering, over Elverum - Trysil -

Tromsø og videre. Flukten synes ikke så improvisert, som man har villet gi det skinn av.

IV.

Selv en forunderlig krig koster menneskeliv. I denne krig mistet 10.262 nordmenn livet, herav 366 på Trandum eller under tilsvarende omstendigheter. Danmarks tap i sin krig er oppgitt til 13 mann, et tall som sies, av hensyn til folkerettens krav om at der skal gjøres motstand, å være overdrevet.

V.

Nu tilhører Ola, det vil i denne forbindelse si den menige norske soldat, et tålmodig og langsomttenkende folk (Victor Mogens), men dog tenkende. Han har endog ord for å være en individualist. Han er en mester i å legge sammen to og to til fire på grunnlag av kjennsgjerninger og i å forstå en halvkvadet vise. Når det gjelder å tyde taushet om en sak eller det som ikke blir sagt, er han en ren Brand.

For Ola gjelder det samme som for alle soldater i alle land, kanskje endog i utpreget grad, at han er meget vår overfor det unødige. Han er ellers en utmerket kar, med almindelig god folkeskikk, hjemmefra, loyal overfor sitt eget befall, men noe utilbøyelig til å lystre befal som han ikke regner som sitt. Noen virkelig soldaterutdannelse har befalet aldri hatt anledning til å gi ham.

Det er derfor ikke forunderlig, selv om det er militært absolutt forkastelig, at Ola endog avdelingsvis saboterer en krig, som hans regjering og storting har tatt tydelig avstand fra, men som allikevel er presset igjennom ved en trusel om «streik», angivelig for parlamentarismens skyld, noe som sikkerlig er ham komplett likegyldig, hvis han da idetheletatt vet hva det er for noe. Denne versjon av «Alt for Norge» ble ikke godtatt og, som man ropte i skogen fikk man svar.

VI.

Man har iherdig en tid forsøkt å trekke Quisling inn som skyldig i begivenhetenes forunderlige utvikling. Quislings standpunkt til en krig med verdens sterkeste krigsmakt, sekundært av Berggrav med sin roper m. fl. var det samme som stortingets og forsåvidt overflødig. Men, dette standpunkt kan ikke være mer forrederisk i det ene tilfelle enn i det annet. Imidlertid fikk stortinget attest for ikke å ha vært «folkets nødanker i farens stund», hva det dog var, Quisling ble drept — og Berggrav fikk storkors. Det er kanskje ikke noe å forundre seg over i

Et par interessante kapitler

(Forts. fra s. 4)

middel til — ved praktisk arbeid særlig innen jord- og skogbruk — å aktivisere ungdommen i positiv og samfundssolidarisk retning. Under ledelse av det nye departement ble Arbeidstjenesten, som forøvrig allerede var satt igang av Administrasjonsrådet, videre utbygget i løpet av okkupasjonstiden.

Sommeren 1941 deltok Axel Stang som frivillig i noen måneder i en tysk avdeling på finsk side på krigsfronten i Nord-Finnland. Her var han blandt annet med under til-

all sin forunderlighet.

Etter alle forunderlighetene, som fulgte etter, bør man ikke regne altfor sikkert med å ha et like vettugt storting neste gang.

VII.

Men, nu kommer virkelig forunderligheten over alle forunderligheter fra den tid. Man skulle tro at stortingets og mindre Quislings standpunkt til en krig måtte være til den største tilfredsstillelse for samtlige riddere av det brukne gevær og det mest ønskelige resultat av deres agitasjon. Men, Nei! Nu inntrer der flere tilfelle av *rabies militaris* innen regjeringen. Overlege Scharffenberg har med vanlig uimotsigelig nitiditet levert en skildring i «Farmand» av et slikt tilfelle. Det mangler heller ikke denne gang komikkens skjær.

VIII.

Da okkupasjonen tok slutt slo forunderlighetene over på det juridiske felt. Resultatet her kan best karakteriseres ved følgende ord av en kjent jurist: «Jeg hadde ventet meg et rettsoppgjør i pøbelformer, ikke et pøbeloppgjør i rettsformer». Altså *rabies juris* denne gang.

Man hadde tatt seg en tur til Moskva og skaffet seg både blått og rødt stempel der på de forestående juridiske forunderligheter overfor landsmenn. Det er senere utgitt som Olas «naturlige rettsfølelse», i mangel av noe annet. Begivenheten er skildret av Trygve Lie, der som salig Grindhusen jo er «en askillig kar» — ingenlunde uten malise.

IX.

Toppen på forunderlighetenes kransekake er 20-års jubileet for skjendselens dag, 9. april 1940, med en endog etter hjemlige forhold forunderlig omfangsrik selvforherligelse og forherligelse av alle forunderlighetene.

Man tror nok fremdeles, at Ola er fullstendig kritikk-løs.

X.

Ola junior er begynt «å spisse ører». Olaf Holm-

bake-erobringen av Salla, som finnene hadde tapt under vinterkrigen i 1940. Ved denne anledning lå han i fire sammenhengende døgn i forreste linje under uavbrutt artilleriild fra sovjetstyrkene og mottok en utmerkelse for sin innsats.

*

Efter kapitulasjonen i mai 1945 blev Axel Stang arrestert og av Eidsivating lagmannsrett i november samme år for forbrytelse mot paragrafene 86 og 98 i straffelovens politiske kapitler dømt til livsvarig tvangsarbeide og til betaling av en erstatning på en million fem hundrede tusen kroner og en inndragning på kr. 147.000.—. Påtalemyndigheten fremholdt som det alvorligste moment i tiltalen, at Axel Stang hadde oppfordret norsk ungdom til å melde sig til frontinnsats mot bolsjevismen, idet det ble understreket, at Norge hadde vært Sovjetunionens allierte. Det som forøvrig ble lagt ham særlig tillast, var hans befatning med idretten og den såkalte ungdomstjeneste. I domspremissene heter det, at Axel Stang var en villet idealist. Han fikk anerkjennelse for den hjelp han i et betydelig antall tilfeller hadde ydet landsmenn, som ved konflikt med okkupasjonsmakten var kommet i vanskeligheter, og han bidrog flere ganger til å hindre henrettelser. Det står i premisene: **At han oppnådde betydelige resultater; men det fremholdes samtidig at hans hjelpevirksomhet ikke kunde tillegges betydning i formildende retning ved straffutmålingen.** (Uthevet i Folk og Land).

Erstatningsdirektoratets og Riksadvokatens blodtørst

Vi siterer videre ordrett fra boken: «Lagmannsrettens dom ble av Riksadvokaten på-anket til Høyesterett til skjerpelse av straffen. Der blev nedlagt påstand om dødsstraff og forhøyelse av erstatningsbeløpet til 2 millioner kroner. Erstatningsdirektoratet fremholdt i forbindelse med anken (uthevet i Folk og Land):

At man vilde ha sikkerhet for, at Axel Stangs disponible formue blev helt uttømt.

Saken blev behandlet i Høyesteretts plenum, dommen faldt den 2. februar 1946. Forsåvidt angår frihetsstraffen blev lagmannsrettens dom, livsvarig tvangsarbeide, opprettholdt, idet 9 høyesterettsdommere stemte for denne straff, 3 for dødsstraff, og én dommer for tvangsarbeide i 20 år. Forsåvidt angår erstatningsbeløpet blev anken om forhøy-

else til 2 millioner kroner tatt til følge av Høyesterett!

Axel Stangs formue bestod for den væsentligste del av fast eiendom — for det meste odelseiendommer — som dermed gikk tapt for ham og hans etterkommere, men som blev reddet for slekten, idet hans bror (Thomas Stang) på grundlag av forkjøpsrett fikk anledning til å overta dem». (Her svikter forsåvidt den foretatte sammenligning med bolsjevikisk jus. En slik ordning vilde ikke blitt godtatt der, hvor man for sikkerhets skyld vel hadde ryddet hele familien ut. (Vår bemerkning).

«Ved det endelige økonomiske oppgjør med staten har Axel Stang betalt et samlet beløp på kr. 1 704 334,99.—. (Efter verdiene i 1945)».

*

Vi vil legge til: Axel Stang ble av norsk rett plukket til siste rest. Ovenstående beløp var ALT som det var mulig å presse ut av hans midler. Kan det antas at en ond engel har hvisket i Høyesterett under ribbingen av ham: **«Vi kan vel efter dette være sikre på at han aldri mer kommer til penger?»**

*

Boken fortsetter: Axel Stang var berøvet friheten i 11 år. De første 5 år tilbragte han i lukkede anstalter og de senere 6 år i forskjellige leirer, hvor han bl. a. var beskjeftiget som skogsarbeider. Efter at han blev benådet og løslatt våren 1956, har han bodd på slektens gamle eiendom Flaten i Rømskog, hvor hans hustru og barn i flere år hadde hatt sit hjem hos hans far. Han har der bestyrt eiendommene på vegne av sin bror og sin familie og har fortsatt slektens arbeide for skogen og dens fremgang. Han har også pånytt fatt på løsningen av sosiale oppgaver for dem som er bosatt og beskjeftiget på eiendommene.

Det annet kapitel

som heller ikke er uten interesse just i Folk og Land er avsnittet om slektsbokens redaktør, cand. jur. Ulrich Herman Fredrik Stang.

Vi gjengir ordrett fra boken: — — — «Under sitt mangeårige opphold i Tyskland blev han øyenvitne til den vældige nasjonale reising, som blev drevet frem av den nasjonalsosialistiske bevegelse og den næsten eventyrlige fremgang — på alle områder — som fulgte i den politiske bevegelses kjølvand. Han følte sig tiltalt av nasjonalsosialismens ideer og sluttet sig i 1941 til den parallelle bevegelse i hjemlandet. I mai 1945 ble han arrestert og satt i fengslet på Ilebu til slutten av august 1948, da

han av lagmannsretten i Oslo blev dømt til 4 års tvangsarbeide. På dette tidspunkt hadde han efter de gjeldende soningsbestemmelser sittet inne lengre tid end nødvendig efter domsresultatet. Han ble derfor løslatt like efter domsavsigelsen og var fri mann i ca. 6 måneder.

Efter opinionsytringer i pressen om «denne urimelig milde dom» og «uforståelig mildhet i straffutmålingen», endog ledende artikler i store Oslo-aviser om «Rettsoppgjørets utglidning», blev dommen av påtalemyndigheten på-anket til Høyesterett til skjerpelse av straffen. Ved Høyesterettsdom av 26/2 1949 blev straffen forhøyet til 8 års tvangsarbeide. Efter denne dom hadde han i henhold til de gjeldende bestemmelser ytterligere ca. 10 måneder å sone. Fra flere hold blev han oppfordret til å søke eftergivelse av denne resterende straff. Det blev fra kompetent juridisk hold sagt ham, at han på ansøknings kunde gjøre regning med eftergivelse av de nevnte ti måneders soningstid. Han ønsket imidlertid ikke å ta imot nogen benådning, men gikk straks inn igjen i Ilebu Fængsel og satt straffetiden ut. Han ble fradømt sitt embede, dømt til tap av alle borgerlige rettigheter og til betaling av en for sine økonomiske forhold klækkelig erstatning.

Foruten medlemskapet i NS var der to punkter i tiltalen. Det ene var siktelse for, at han som embedsmann ved legasjonen i Berlin hadde vist forsømmelighet med hensyn til underretningsplikten overfor Utenriksdepartementet i Oslo i de kritiske apriklager i 1940. For dette punkt blev han blankt frifunnet både i Lagmannsrett og Høyesterett.

Det annet punkt gjaldt en række artikler han hadde skrevet i en Oslo-avis i 1942. I disse artikler hadde han i tilspisset form gitt uttrykk for synsmåter som vakte forargelse hos borgerskapet i hovedstaden og noget hennimot raseri i visse kredser sammesteds. Som forfatter av disse artikler blev han i Lagmannsretten betegnet som «farlig», og denne betegnelse blev i Høyesterettsdommen skjærpet til «særlig farlig».

I 1936 blev han utnevnt til ridder av 1. kl. av St. Olavs Orden for fortjenstfull embedsvirksomhet. — Efter at Høyesterettsdommen var faldt, blev denne dekorasjon strøket i St. Olavs Ordenens ruller. Ulrich Stang er forøvrig innehaver av en lang række utenlandske dekorasjoner, den danske Dannebrogorden, den svenske

VA BANQUE —

(Forts. fra s. 2).

gamle kolonipolitikk er død, og England tør vel ikke mere å gå til krig. Den siste av disse var vel den ufarlige om Suez, som ble oppgitt da den begynte å bli farlig. Hvorom alting er så kan nok ikke England lenger betraktes som et sikkert tilfluktsrum for våre norske valutareserver.

EPILOG

Efter at Stortinget hadde funnet det uomgjengelig nødvendig å redde Norges Bank ut av dens insolvens, redde den fra en stilling, som var så nedverdiggende for banken selv og for landet at en eventuell bobehandling hadde måttet vært innstillet i henhold til konkurslovens paragraff 20 (manglende midler til dekkelse av skifteomkostningene) — så skrev professor Johan Vogt en avisartikkel under mottoet: «Difficile est satiram non scribere» — det er vanskelig å la være å skrive satire, — og endte med å karakterisere det som: å sile av en mygg. Men selv om denne «myggen» for tiden nyter et slags otium (med eller uten dignitate — som man ser det), — så har den også et dobbelt-liv som draug og titter frem 52 gange hvert år i Norges Banks ukesoppgjør og minner om at den vil ha sitt gap fylt fra skattebetalernes lommer.

Citatet av denne latinske sentens fikk meg til å tenke på et annet citat, som stod malet på veggen i Colosseum under fremvisning av «Windjammer-filmen»: «navigare necesse est vivere non est necesse». Men selv om det nå engang mentes å være mere nødvendig å seile enn å leve, så var der da noen, som skaffet oss et — om enn noe kummerlig — livsopphold også. Og om det engang var dem, som mente at landet vårt måtte ta risikoen med å seile vår nøytralitet i senk, så får en vel nu håpe, at landet ikke i den grad har mistet sin selvbestemmelsesrett, at vi er nødt til å ta risikoen for en verdiforringelse av våre utenlandske reserver.

Å få Stortinget til å avsile en ny «mygg» tør bli vanskeligere enn å skrive satire også.

ANDERS MELTEIG.

Nordstjerneorden, den franske Æreslegion, den hollandske Oranje-Nassau-Orden, den belgiske Kroneorden o.s.v.)

*

Sandelig er de ovennevnte to tidligere aktive medlemmer av Nasjonal Samling typiske representanter for «folkets bundfall» — eller bærme!

A. L.

La amerikanerne —

(Forts. fra side 5)

som krenkte nøytraliteten skulle ein gå i krig mot utan omsyn til politisk klokskap».

Om Norges nøytralitet sier han: «Inni meg tenkte eg at norsk motstand i dette tilfelle (mineleggingen 8. april) ikkje turvte eller måtte føre oss til krig med England — eg hadde analogien frå det engelske overfallet på København 1807 i tankane, berre at eg ville velja ein annan slutt på striden».

Situasjonen 1940 var altså den, og Koht ser forholdet, at hvis Norge tillot allierte styrker å krenke Norges nøytralitet, så vil både Russland og Tyskland gripe inn og sikre seg hver sin del av Norge. Allikevel tror han, selv om det ikke er nøytralt og ikke «ærefullt», at det er klokt å blåse nøytraliteten en marsj og slippe engelskmennene inn!

Denne utenrikspolitikken førte til at aktørene Hambro pluss regjeringen Nygårds-vold fikk en tung og lite ærefull tid fra 9. april til 7. juni 1940.

Trygve Lie forteller at de ble jaget fra sted til sted og at de var uglesett på sin fornedrende ferd opp gjennom landet, med en liten svipp-tur innom Sverige. Hvor de igjen ble hånet. Og så tilsist på en engelsk krysser til England.

Scharffenberg sier at de er skyld i dette selv. Quisling sa det var en Gudsdom.

Men isteden for å erkjenne sin skyld overfor det norske folk og sone sine synder, så fant emigrantene opp myten om Norges nøytralitet i 1940. Og så kom de hjem og delte ut for 500 kroner landssvik til Olava, og dødsdom og fengsel til de andre som verget Norges nøytralitet, og forsvarte nasjonen i trengselsårene, — i de trengselsår som emigrantene hadde påført Norge med sin «kloke» utenrikspolitikk.

I dag står Norge igjen foran et 9. april.

Russland har tatt Tysklands plass som Europas sterkeste landmakt.

Amerika har tatt Englands plass som den sterkeste sjømakt. Det er en klar sak at det må komme til et oppgjør mellom disse to makter.

Ved Versaillesfreden 1918 satte vestmaktene igjen et uløst og utålelig problem — Danzig. Et samlet og sterkt Tyskland ikke hverken kunne eller ville finne seg i et slikt skammens merke. På forhånd kunne man vite, at så snart Tyskland ble sterkt, så ville det fjerne dette merke. Og man visste at da hadde man også en krigsgrunn. Det var en slags selvutløsende politisk rottefelle.

I dag har Vestmaktene laget en lignende rottefelle for russerne — Berlin.

Den dag kommer med usikkelig sikkerhet da Berlin blir anstøtsstenen for Krustsjov som Danzig var det for Hitler.

Hadde Hitler ikke tatt Danzig, så hadde nasjonal-socialismen vendt seg mot ham.

Hvis Krustsjov ikke tar Berlin, så vil kommunismen vende seg mot ham, og en ny leder ta plassen.

Det er ikke rart at han forsøker å få Berlin med en storartet fredsoffensiv. Men lykkes det ikke, og han må ta Berlin med makt, har vi Amerikas atomkrig.

Den krigen kan Norge holde seg utenfor, — hvis nordmennene vil. Ser man på kartet, så ser en at atomkrigen mellom Russland og Amerika kan føres over Nordpolen. Fly kan gå over polhavet, og ubåter kan gå under isen. Russerne har ingen interesse av å gå inn i Europa. Det har tvertimot interesse av å ha et nøytralt Europa i ryggen.

Men på samme måte som engelskmennene og ikke tyskerne hadde interesse av å trekke Norge inn i krigen, så er det idag Amerika og ikke Russland som har interesse av å trekke Norge og Europa inn i krigen.

Men Norge burde ikke gå Amerikas ærend og la seg skyve inn i krigen. For da blir det ødelagt.

«Venens sin skal en vera ven, honom og hans ven», sa Lange». Men det er ingen «ven» som skyver et lite folk foran seg inn i en krig.

Norge burde derfor gå ut av Nato, og danne en velrustet nøytralitetsblokk sammen med Sverige.

I 1940 kunne Norge ha sloppet krigen hvis det hadde gått i forsvarsallianse med Sverige. Det valgte å ta tysk okkupasjon og landssvik-oppgjør, og å lage myten om norsk nøytralitet i stedet.

I dag kan vi undgå atomkrig i Norge ved å gå i nøytralitetsallianse med Sverige, men da kommer svindelen om norsk nøytralitet i 1940 frem. Da vil «Myten» ikke være mere. Da vil revisjon av Landssvikoppgjøret være uundgåelig.

Derfor vil ikke de nuværende makt-havere gå ut av Nato. Det er derfor Norge er med i Nato-krigsalliansen mot Sovjet. Det er derfor ingen norsk politiker kan svare Mikojan.

Men det er også myten om 9. april, som kommer til å gi nordmennene Guds rettferdige straff som takk for svindelen med landssvikoppgjøret.

Administrasjonsrådet samarbeidet med den tyske okkupasjonsmakten. — Norges Storting anerkjente et slikt samarbeide gjennom Riks-

LYRIKEREN ALF LARSEN

Nå har også lyrikeren m.m.m. Alf Larsen, Tjøme rullet å passere 75 år i stillhet innimellom Folk og Lands utgivelsesdatoer. Det er ikke på sin plass her å gi noen vurdering av Alf Larsens innsats, men vi er for en gangs skyld langt på vei enige når Dagbladet i dagens anledning kaller ham «en from kongetiger». Alf Larsen er imellom svært enig med Folk og Land, men oftere kanskje uenig. Ikke desto mindre er han en vederkvegende åndens oase i dagens tørre åndsliv i det meget ensrettede Norge. Derfor setter vi pris på ham også når vi er uenige. Heil og sæ!

*

MERE URO I DANMARK

I Danmark går dønningene høyt etter at Hjalp-saken endte med at general Hjalp ble løst fra sin stilling som sjef for den danske hær etter kommunistisk påtrykk og tiltross for at kommunistavisen ble dømt for å ha injuriert ham. Det var imidlertid ikke bare Hjalp som ble

«motstandsmann» etter at det begynte å gå dårlig med tyskerne — forøvrig sammen med hele den danske regjering. Også andre offiserer var med i general Ebbe Gørtz' «lille stab» som tilsynelatende samarbeidet med den berømmelige motstandsbevegelsen, men som altså nå beskyldes for å ha underslått våpen for at kommunistene ikke skulde få tak i dem. Situasjonen idag er naturligvis en annen enn dengang og det er lett å angripe dem idag da det tales så meget om «sameksistens» med de røde. Dengang disse offiserer holdt våpnene undav fryktet de med god grunn for at russerne vilde sette seg fast i Danmark som i randstatene ellers og ved hjelp av de hjemlige kommunister, som var vel vepnet gjennom «motstandsbevegelsen», gripe makten på «lovlig måte». Det var sikkerlig dette de danske offiserer i forståelse med regjeringen søkte å undgå. For å komme tilbake til dagens situasjon, så er den danske general Jens Holger Johan-

sen bitt entlediget som sjef for et heimevernsavsnitt i Jylland fordi han hadde vært medlem av det danske nasjonal-socialistiske parti. Samtidig ble oberst Schjødt-Eriksen forbigått til general av samme grunn. Han var ellers utsett som kommandant for København. — Regjeringen bøyet undav for skrålet slik som alle partipolitikere gjør for å redde sine egne taburetter og velavlønnede hverv.

*

PAVEN VELSIGNET «NUNAZISTEN»

Den 68 år gamle tidligere sudettske «stortingsmann» og nåværende eksilredaktør av tidsskriftet «Wegwarte» i Wien, Hans Wagner ble for noen tid siden arrestert på grunn av en «nynazistisk» artikkel i bladet hans. Som vanlig i Østerrike som har en slags underlig koalisjonsregjering av sosialister og høyrefolk — ble han sittende i månedsvis i fengslet uten rettergang. Men så en dag kom det til fengslet et bilde av pave Johannes XXIII med paven's påskrift: «En velsignelse fra den hellige far til fangen Hans Wagner og hans lidelsesfeller». Det kan tilføyes at Wagner straks etter ble løslatt. Blant hans lidelsesfeller er den unge nasjonale fører Konrad Windisch, som har sittet inne siden i februar for lignende «nynazistisk» virksomhet mens hans unge hustru sitter tilbake i nød og elendighet med to små barn.

*

JAPANSKE NASJONALISTER

I forbindelse med de siste tiders kommunistdirigerte uroligheter i Japan, kan det ha sin interesse å meddele at det også finnes et annet Japan. Således deltok i «Deutsche Reichsparteis» partidag en delegasjon fra «Japans nasjonale ungdom», en bevegelse som har bortimot 120 000 medlemmer.

Bak kulissene

(Forts. fra s. 4).

partiet vil aldri innrømme at dets minister ikke dør, og høyre, som De tilhører, tar heller Daladier enn Dem, fordi De forakter alle høyrepolitikere og heller ikke gjør Dem noe besvær med å skjule det!»

Reynaud smiler. Den iskalde spiller vet at efter at Daladier er styrtet vil ingen annen enn han være istand til å overta regjeringen — president Lebrun vil bønnfalle ham om for Guds skyld å si ja — og så har han endelig oppnådd det mål som har foresvevet ham så lenge han har vært politiker — da har han som ministerpresident endelig den makt som politikerne aldri

rådsforhandlingene. Hele den norske industri samarbeidet med okkupasjonsmakten. Bønderne og arbeiderne også.

Og så kaster man seg over ganske uskyldige mennesker og stempler dem som landssvikere! Slikt går aldri bra.

Det norske folk må forstå at straffen kommer over hele folket for ledernes skyld. Når lederne bygger sin utenrikspolitikk på en løgn, så må det gå galt. Men amerikanerne stod bak dette landssvikoppgjøret. De falt Europas nasjonalister i ryggen, og de understøtter de krefter som nu forfølger Europas nasjonalister enkeltvis. Derfor bør amerikanerne ta støyen selv i neste krig. La amerikanerne føle på skinnet at de satset på gal hest,

ville gi ham fordi de ikke likte ham, og som de nå bare overlater ham fordi ingen annen har mot til å gripe tøylene i den fortvilede situasjon. Men han er likeglad med farene — bare han endelig kommer til makten!

Klokken er halv fire om morgenen. Avstemningen er over, men fremdeles teller en stemmesedlene. Bunten med hvite sedler som uttaler tillit til regjeringen synes ikke å være særlig tykk.

Daladier har gått inn i biblioteket. Han sitter rett opp og ned og holder benet, som fremdeles smerter, strakt rett ut. De bitre folder om munnen hans synes enda dypere. Han røker en sigarett. Ingen snakker med ham — han sitter der som utstøtt — en fallen storhet. Så kommer det øyeblikk da kamrets president Herriot meddeler resultatet av avstemningen: 239 stemmer for regjeringen, en eneste mot — men 300 deputerte har unnlatt å stemme. Dermed er Daladier ferdig som ministerpresident og veien er klar for Paul Reynaud. (Neste gang: Den nye mann).

og at de fremdeles satser på gal hest i Europa.

Derfor må det norske folk nu gripe inn og frelse seg selv og sitt land.

Arbeiderregjeringen må styrtes og det må lages en nasjonal samlingsregjering i Sentrum, som reviderer landssvikoppgjøret og som trekker Norge ut av krigsalliansen med Vestmaktene og stiller Norge nøytralt sammen med Sverige. O. K.

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo

Telefon 37 76 96

Boks 3214

Abonnementspriser:

Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50 pr. halvår. Sverige og Danmark: kr. 29,- pr. år, kr. 14,50 pr. halvår. Utlandet forøvrig: kr. 33,- pr. år, kr. 16,50 pr. halvår. I nøytralt omslag kr. 35,- pr. år, kr. 17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter over en spalte.

Bruk postgironr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land

Sambandstrykkeriet

Oslo